

Sygn. akt XXI Pa 620/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Pracy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Czyżewska
Sędziowie:	SO Monika Sawa (spr.) SO Grzegorz Kochan
Protokolant:	sekr. sądowy Monika Sarzyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 grudnia 2016 r. w Warszawie

sprawy z powództwa Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie

przeciwko D. M. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Żoliborza VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie

z dnia 6 maja 2016 roku sygn. akt VII P 1245/14

1. prostuje oznaczenie wyroku z dnia 6 maja 2016 r. w ten sposób, że wykreśla wyraz „zaoczny”;
2. zmienia zaskarżony wyrok w stosunku do D. M. (1) w ten sposób, że zasądza od D. M. (1) na zasadach solidarności ze Z. C. (1) i W. K. na rzecz Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie kwotę 4410 (cztery tysiące czterysta dziesięć) złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 14 maja 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu pożyczki i odstępuje od obciążenia D. M. (1) kosztami zastępstwa prawnego powoda;
3. w pozostałym zakresie apelację oddala.

Monika Sawa Dorota Czyżewska Grzegorz Kochan

Sygn. akt XXI Pa 620/16

UZASADNIENIE

Powód Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie pozwem skierowanym przeciwko pozwanym W. K., D. M. (1) oraz Z. C. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanych solidarnie kwoty 6.615 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2012 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wskazał, że wszyscy pozwani byli pracownikami strony powodowej. W dniu 13 października 2009 r. pozwany W. K. zawarł ze stroną powodową umowę pożyczki kwoty 18.000 zł

ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oprocentowanej w wysokości 7 %. Zwrot pożyczki miał nastąpić wraz z odsetkami w łącznej kwocie 19.260 zł i miał nastąpić w 36 równych miesięcznych ratach po 535 zł każda. Poręczycielami zobowiązania zwrotu pożyczki byli D. M. (1) i Z. C. (1). Zobowiązanie pozwanego z tytułu pożyczki zostało zapłacone w całości w zakresie rat do września 2011 r. i częściowo w październiku 2011 r. (150 zł). W dniu 18 lipca 2012 r. wszedł w życie aneks do umowy pożyczki, gdzie zadłużenie W. K. w kwocie 6.805 zł, zobowiązał się on spłacić w 36 równych ratach (pierwsza - 190 zł, następne - po 189 zł). Pozwany spłacił tylko pierwszą ratę zadłużenia. Strona powodowa pismem doręczonym pozwanemu w dniu 26 kwietnia 2013 r. wezwała go do zwrotu całości kwoty zadłużenia z tytułu pożyczki w kwocie 6.615 zł. Pismo to zostało doręczone także poręczycielom. Pełnomocnik strony powodowej wskazał, że żąda odsetek ustawowych od powyższej kwoty od dnia następnego po upływie 7-dniowego terminu do zapłaty wynikającego z w/w pisma.

W dniu 5 sierpnia 2015 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Żoliborza w Warszawie wydał wyrok zaoczony, w którym zasądził solidarnie od pozwanych W. K., D. M. (1) i Z. C. (1) na rzecz strony powodowej Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 6.615 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2012 r. do dnia zapłaty (pkt 1), zasądził solidarnie od pozwanych W. K., D. M. (1) i Z. C. (1) na rzecz strony powodowej Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2), wyrokowi w pkt 1 nadał rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 3).

W dniu 11 września 2015 r. (data prezentaty sądowej) pozwany D. M. (1) wniósł sprzeciw od powyższego wyroku zaocznego wnosząc o oddalenie powództwa, zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności oraz zasądzenie kosztów wedle norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że nie stawił się na termin rozprawy z uwagi na doręczenie wezwania na nieprawidłowy adres. Podniósł, że nie może ponosić odpowiedzialności za działanie strony powodowej oraz, że gdyby został wcześniej poinformowany przez stronę powodową o fakcie, że pozwany W. K. nie spłaca zaciągniętej pożyczki, to „miałby instrumenty” by wpłynąć na dłużnika by ten wywiązał się z obowiązku spłaty pożyczki. W jego ocenie, fakt, że dług nie został spłacony, był następstwem działań strony powodowej.

W dniu 24 września 2015 r. (data prezentaty sądowej) sprzeciw od powyższego wyroku zaocznego wniósł Z. C. (1) wnosząc o oddalenie powództwa, o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności oraz - w razie utrzymania w mocy wyroku zaocznego - o rozłożenie zasądzonej kwoty na raty z uwagi na swoją trudną sytuację materialną. Podniósł, że aneks do umowy pożyczki nie uzyskał mocy wiążącej ze względu na brak podpisu poręczycieli.

Postanowieniem z dnia 29 października 2015 r. Sąd oddalił wniosek Z. C. (1) o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności nadanego wyrokowi zaocznemu z dnia 5 sierpnia 2015 r.

Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2015 r. Sąd oddalił wniosek D. M. (1) o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności nadanego wyrokowi zaocznemu z dnia 5 sierpnia 2015 r.

Wyrokiem z dnia 6 maja 2016 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Żoliborza w Warszawie utrzymał w mocy wyrok zaoczny z dnia 5 sierpnia 2015 r. w stosunku do D. M. (1) i Z. C. (1).

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany W. K. był zatrudniony w Sądzie Okręgowym Warszawa - Praga w Warszawie, jako rzemieślnik specjalista - elektryk oraz rzemieślnik - konserwator od 5 kwietnia 2007 r. do 31 marca 2012 r. na pełen etat. Umowa o pracę została rozwiązana za wypowiedzeniem przez pracodawcę z zastosowaniem skróconego okresu wypowiedzenia.

Pozwany Z. C. (1) był zatrudniony w Sądzie Okręgowym Warszawa-Praga w Warszawie, jako rzemieślnik specjalista oraz rzemieślnik-konserwator od 1 maja 2005 r. do 31 lipca 2012 r. na pełen etat. Umowa o pracę została rozwiązana za wypowiedzeniem przez pracodawcę z zastosowaniem skróconego okresu wypowiedzenia.

Pozwany D. M. (1) był zatrudniony w Sądzie Okręgowym Warszawa Praga w Warszawie, jako rzemieślnik specjalista oraz rzemieślnik-konserwator od 1 maja 2005 r. do 31 grudnia 2011 r. na pełen etat. Umowa o pracę została rozwiązana za wypowiedzeniem przez pracodawcę z zastosowaniem skróconego okresu wypowiedzenia.

W dniu 13 października 2009 r. między prezesem Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie (pożyczkodawca) a W. K. (pożyczkobiorca) została zawarta umowa pożyczki ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, na mocy, której pożyczkodawca udzielił pożyczkobiorcy pożyczki w wysokości 18.000 zł. Strony wskazały, że umowa zostaje zawarta w trybie przewidzianym Regulaminem Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Strony ustaliły wysokość oprocentowania na 7 %, przy czym zastrzeżono, że pożyczkobiorca ma prawo do wcześniejszej spłaty pożyczki. W razie uchybienia terminowi zwrotu pożyczki i odsetek pożyczkobiorca został zobowiązany do zapłaty pożyczkodawcy odsetek ustawowych za opóźnienie w płatnościach. Postanowiono, że kwota pożyczki wraz z należnym oprocentowaniem podlegać będzie spłacie w 36 ratach miesięcznych, przy czym pierwsza rata płatna do 30 listopada 2009 r. wynosi 535 zł, a pozostałe raty (również 535 zł) płatne będą do ostatniego dnia każdego miesiąca przypadającego dla poszczególnych rat. Ustalono, że na wniosek pożyczkobiorcy spłata pożyczki może zostać zawieszona w przypadkach przewidzianych postanowieniami Regulaminu ZFŚS. Postanowiono również, że uchybienie w płatności którejkolwiek z rat przekraczające 14 dni powoduje natychmiastową wymagalność zwrotu całości pożyczki wraz z odsetkami. Ustalono również, że roszczenie o zwrot pożyczki i odsetek w przypadku rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia wraz z odsetkami staje się wymagalne w terminie 14 dni od dnia rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia a w przypadku wypowiedzenia umowy o pracę przez pożyczkobiorcę roszczenie o zwrot pożyczki wraz z odsetkami staje się wymagalne z upływem 7 dni od złożenia wypowiedzenia (§ 4 ust. 1). Nadto postanowiono, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach pożyczkodawca, na wniosek pożyczkobiorcy może wyrazić zgodę na dalszą spłatę pożyczki w ratach, w wysokości i terminach ustalonych przez pożyczkodawcę (§ 4 ust. 2). Postanowiono, że poręczycielami pożyczki będą D. M. (1) i Z. C. (1), zaś wszelkie zmiany umowy wymagać będą formy pisemnej pod rygorem bezskuteczności. Pożyczkobiorca oraz poręczyciele wyrazili zgodę na potrącanie rat pożyczki oraz odsetek (roszczenia o zwrot pożyczki) z ich należności z tytułu stosunku pracy.

Pismem z dnia 17 kwietnia 2012 r. W. K. zwrócił się do pożyczkodawcy o umożliwienie mu spłaty pozostałej części zadłużenia w wysokości 6.955 zł w ratach miesięcznych po 150 zł z uwagi na utratę pracy w ramach zwolnień grupowych i trudną sytuację finansową.

W dniu 18 lipca 2012 r. pożyczkodawca zawarł z pożyczkobiorcą aneks do umowy pożyczki, w którym strony ustaliły, że kwota pożyczki, po uwzględnieniu wszystkich wpłaconych do dnia podpisania aneksu rat, wynosi 6.805 zł, a okres spłaty pożyczki wydłużono do dnia 30 czerwca 2015 r. Kwota pożyczki podlegać miała spłacie w 36 ratach miesięcznych, których wysokość i terminy wpłat ustalano w następujący sposób: pierwsza rata w wysokości 190 zł płatna do dnia 30 lipca 2012 r., pozostałe raty po 189 zł płatne do ostatniego dnia każdego miesiąca przypadającego dla poszczególnych rat. Strony wskazały, że pozostałe warunki umowy nie ulegają zmianie, a aneks nie wymaga podpisu poręczycieli.

Całkowita suma pożyczki wraz z oprocentowaniem do spłaty wynosiła łącznie 19.260 zł. Pozwany W. K. spłacił w 2009 r. łącznie kwotę 1.070 zł (2 raty), w 2010 r. - kwotę 6.420 zł (12 rat), w 2011 r. - kwotę 4.815 zł (9 rat), przy czym ostatnia zapłacona rata w 2011 r. miała miejsce 10 października 2011 r. Następnie pozwany W. K. zapłacił na rzecz strony pozwanej kwotę 150 zł 17 maja 2012 r. oraz kwotę 190 zł 23 lipca 2012 r. Suma pozostała do spłaty wynosiła 6.615 zł.

Pismem datowanym na dzień 22 stycznia 2013 r. W. K. zwrócił się do pożyczkodawcy o umorzenie reszty pożyczki mieszkaniowej w kwocie 6.955 zł z uwagi na trudną sytuację finansową - status bezrobotnego oraz otrzymywanie zasiłku w wysokości 549,48 zł netto.

Pismem datowanym na dzień 10 kwietnia 2013 r. W. K. został poinformowany, że komisja socjalna negatywnie zaopiniowała jego wniosek o umorzenie pożyczki oraz że w związku z powstałą na dzień 31 marca 2013 r. zaległością wzywa się pozwanego do natychmiastowego zwrotu całości pożyczki wraz z odsetkami w wysokości 6.615 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Wskazane pismo zostało doręczone pozwanemu Z. C. (1) w dniu 15 kwietnia 2013 r., pozwanemu D. M. (1) w dniu 16 kwietnia 2013 r. oraz pozwanemu W. K. w dniu 26 kwietnia 2013 r.

Pismem datowanym na dzień 17 czerwca 2013 r. D. M. (1) zwrócił się do komisji ds. socjalnych pracodawcy o umorzenie przypadającej mu do zapłaty należności w kwocie 6.615 zł wskazując na swoją trudną sytuację finansową.

Pismem datowanym na dzień 12 sierpnia 2013 r. pozwany W. K. został wezwany do całkowitej spłaty kwoty pożyczki mieszkaniowej w wysokości 6.615 zł w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. W wezwaniu wskazano, że w przypadku braku uiszczenia należnej kwoty w wyznaczonym terminie, zostanie nią obciążony każdy z poręczycieli.

Wyżej wymienione wezwanie do zapłaty zastało doręczone pozwanemu D. M. (1) w dniu 24 sierpnia 2013 r., pozwanemu W. K. w dniu 27 sierpnia 2013 r. oraz pozwanemu Z. C. (1) w dniu 12 września 2013 r.

Pismem datowanym na dzień 10 marca 2014 r. Z. C. (1) został wezwany do natychmiastowego uregulowania kwoty 6.615 zł, jako poręczyciel w związku z nieuregulowaną należnością pożyczkobiorcy. Wezwanie zostało doręczone w dniu 17 marca 2014 r.

Również pismem datowanym na dzień 10 marca 2014 r. D. M. (1) został wezwany do natychmiastowego uregulowania kwoty 6.615 zł, jako poręczyciel w związku z nieuregulowaną należnością pożyczkobiorcy. Wezwanie zostało doręczone w dniu 6 maja 2014 r.

Pismem datowanym na dzień 20 marca 2014 r. D. M. (1) zwrócił się do Prezesa Sądu Okręgowego Warszawa-Praga o udzielenie mu informacji odnośnie tego, czy przedmiotowa pożyczka została spłacona oraz jeśli nie - to, od kiedy pożyczkobiorca W. K. nie spłaca pożyczki, ile wynoszą zaległości, ile wynoszą odsetki.

Pismem z dnia 14 kwietnia 2014 r. pracodawca udzielił pozwanemu D. M. (1) informacji, że przedmiotowa pożyczka nie została spłacona, W. K. nie spłaca jej od 12 lipca 2012 r., zaś na dzień 10 kwietnia 2014 r. zaległość z tytułu niespłaconej pożyczki wraz z odsetkami wynosiła 6.615 zł.

Pismem z dnia 12 maja 2014 r. D. M. (1) zwrócił się do Prezesa Sądu Okręgowego Warszawa-Praga o informację, „dlaczego tak późno” został poinformowany o braku spłaty pożyczki przez W. K. oraz czy pracodawca podjął wszelkie kroki zmierzające do ustalenia czy W. K. nie posiada zdolności do spłacenia zobowiązania.

W odpowiedzi na pismo pozwanego D. M. (1) pracodawca w piśmie datowanym na dzień 20 maja 2014 r. wskazał, że wobec W. K. „do chwili obecnej nie była szczególnie badana zdolność kredytowa”, jedynie były prowadzone rozmowy telefoniczne oraz pisemne wezwania do zapłaty. Wskazał, że oprocentowanie w wysokości 7 % zostało naliczone jednorazowo od kwoty udzielonej pożyczki i wliczone w raty. Łączna kwota zadłużenia wynosi 6.615 zł i zawiera wartość niespłaconej pożyczki i wartość odsetek wynikającą z oprocentowania pożyczki. W. K. nie był obciążany odsetkami za opóźnienia w płatnościach. Wskazano, że termin całkowitej spłaty udzielonej pożyczki upływa w dniu 30 czerwca 2015 r.

W odpowiedzi na pismo pozwanego D. M. (1) datowane na dzień 30 maja 2014 r. pracodawca w piśmie datowanym na dzień 20 maja 2014 r. ponownie poinformował go o wyżej opisanych szczegółowych okolicznościach braku spłaty pożyczki przez W. K..

Pismem z dnia 25 lipca 2014 r. D. M. (1) poinformował W. K., że pożyczkodawca wezwał go do spłaty pożyczki. Jednocześnie D. M. (1) wezwał W. K. do wzięcia udziału w sprawie.

Również pismem z dnia 25 lipca 2014 r. D. M. (1) wskazał, że zmiana umowy pożyczki nastąpiła bez jego wiedzy i zgody oraz poinformował, że w jego ocenie nie jest obowiązany do spłaty zadłużenia W. K. w kwocie 6.615 zł.

Pozwany D. M. (1) nie uiszczył na rzecz strony powodowej żadnej kwoty tytułem zwrotu przedmiotowej pożyczki.

W dniu 26 listopada 2015 r. pozwany Z. C. (1) uiszczył na rzecz

strony powodowej kwotę 3.424,33 zł. w tym 2.205 zł tytułem należności głównej; 919,33 zł na poczet odsetek oraz 300 zł na poczet kosztów procesu.

Sąd Rejonowy wskazał, że ustaleń dokonał na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których prawdziwość ani autentyczność nie budziły wątpliwości Sądu oraz na podstawie przesłuchania pozwanych: D. M. (1) oraz Z. C. (1), które uznał za wiarygodne.

Sąd Rejonowy podniósł, że w sprawie należało rozważyć zasadność sprzeciwów od wyroku zaocznego 5 sierpnia 2015 r. wniesionych przez D. M. (1) oraz Z. C. (1) mających status poręczycieli w stosunku do pożyczkobiorcy W. K., który przedmiotowego wyroku nie zaskarżył.

Zważył, że zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko, co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej, jakości. Stronami umowy pożyczki są dający pożyczkę, zwany pożyczkodawcą oraz biorący pożyczkę, zwany pożyczkobiorcą. Kodeks cywilny pozostawia stronom umowy pożyczki swobodę w zakresie ustalenia wynagrodzenia z tytułu przeniesienia własności przedmiotu umowy na pożyczkobiorcę, strony mogą, zatem ukształtować umowę jako umowę odpłatną albo nieodpłatną.

Sąd odniósł się do oznaczenia stron umowy pożyczki z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych zawartej w dniu 13 października 2009 r. i podniósł, że w umowie tej, jako pożyczkodawca został oznaczony Prezes Sądu Okręgowego Warszawa-Praga, nie zaś pracodawca pozwanych, tj. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga. Sąd miał jednakże na uwadze, to, iż strony zaznaczyły, że przedmiotowa umowa została zawarta w trybie Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, a środki przeznaczone na udzieloną pożyczkę pochodziły z tego funduszu. W tej sytuacji Sąd przyjął, że stroną tej umowy był pracodawca - Sąd Okręgowy Warszawa-Praga, nie zaś prezes tego Sądu a wskazanie w przedmiotowej umowie prezesa Sądu, jako strony umowy potraktował jako omyłkę i uznał, że strona powodowa w niniejszej sprawie - Sąd Okręgowy Warszawa-Praga - była podmiotem czynnie legitymowanym.

Sąd podniósł, że bezsporny w niniejszej sprawie był fakt zawarcia między stroną powodową a W. K. umowy pożyczki w dniu 13 października 2009 r., na podstawie której pozwanemu W. K. została wypłacona kwota 18.000 zł. W umowie z dnia 13 października 2009 r. strony postanowiły, że pożyczka podlega oprocentowaniu w wysokości 7 %, wobec czego całkowita suma do spłaty wynosiła 19.260 zł i miała być spłacona w 36 miesięcznych ratach płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca począwszy od 30 listopada 2009 r.

Pozwany W. K. spłacił w 2009 r. łącznie kwotę 1.070 zł (2 raty), w 2010 r. - kwotę 6.420 zł (12 rat), w 2011 r. - kwotę 4.815 zł (9 rat), przy czym ostatnia zapłacona rata w 2011 r. miała miejsce 10 października 2011 r. W dniu 31 marca 2012 r. pozwany przestał być pracownikiem strony powodowej w wyniku wypowiedzenia złożonego przez pracodawcę. Następnie pozwany W. K. zapłacił na rzecz strony pozwanej kwotę 150 zł 17 maja 2012 r. W dniu 18 lipca 2012 r. pozwany zawarł ze stroną powodową aneks do umowy pożyczki (aneks został zawarty bez udziału poręczycieli), na mocy którego rozłożono kwotę pozostałą jeszcze do spłaty na 36 miesięcznych rat po 189 zł płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca (pierwsza 190 zł płatna do 30 lipca 2012 r.). Następnie pozwany W. K. wpłacił na rzecz strony powodowej kwotę 190 zł 23 lipca 2012 r., co było ostatnią dokonaną przez niego na rzecz strony powodowej. Suma pozostała do spłaty wynosiła 6.615 zł.

Sąd zauważył, że w myśl § 2 in fine umowy pożyczki z dnia 13 października 2009 r. uchybienie w płatności którejkolwiek z rat przekraczające 14 dni powoduje natychmiastową wymagalność zwrotu całości pożyczki wraz z odsetkami. Wskazane postanowienie nie zostało zmienione aneksem z dnia 18 lipca 2012 r., na podstawie, którego pożyczkodawca i pożyczkobiorca ustalili jedynie, że pozostała do spłaty kwota będzie spłacana w niższych ratach oraz wydłużyli w związku z tym termin całkowitej spłaty pożyczki. W związku z tym przyjęć należało, że na mocy wskazanego postanowienia spłata całości kwoty pożyczki stała się wymagalna z dniem 15 września 2012 r., pozwany nie uiścił bowiem wpłaty za miesiąc sierpień 2012 r. (oraz kolejnych rat), co w myśl powołanego § 2 umowy pożyczki spowodowało natychmiastową wymagalność zwrotu całości pożyczki wraz z odsetkami.

Sąd wskazał, że wskazana należność (6.615 zł) została zasądzona od pozwanego W. K. wyrokiem zaocznym z dnia 5 sierpnia 2015 r., który wskutek niewniesienia przez niego sprzeciwu stał się względem niego prawomocny.

Sprzeciw od powyższego wyroku zaocznego wnieśli poręczyciele Z. C. (1) oraz D. M. (1).

Bezsporna w sprawie była okoliczność, że na podstawie w/w umowy Z. C. (1) i D. M. (1) zaciągnęli zobowiązanie, jako poręczyciele całkowitej spłaty pożyczki zaciągniętej przez W. K..

Zgodnie z art. 876 § 1 k.c. przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Stosownie do § 2 powołanego artykułu oświadczenie poręczyciela powinno być pod rygorem nieważności złożone na piśmie.

Zasadę odpowiedzialności poręczycieli za zobowiązania dłużnika względem wierzyciela normuje art. 881 k.c, który stanowi, że w braku odmiennego zastrzeżenia poręczyciel jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny.

Wierzyciel może dochodzić świadczenia od poręczyciela, gdy dłużnik główny popada w opóźnienie ze spełnieniem świadczenia (por. wyrok SN z 3 marca 1971 r., (...) 8/71, LexisNexis nr (...), OSNCP 1971), a na aktualizację wymagalności zobowiązania poręczyciela nie ma wpływu realizacja przez wierzyciela obowiązku przewidzianego w art. 880 k.c., zgodnie, z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel powinien zawiadomić o tym niezwłocznie poręczyciela.

Sąd podniósł, że w niniejszej sprawie nie było wątpliwości, co do tego, że pozwani D. M. (1) i Z. C. (1) złożyli w dniu 13 października 2009 r. skuteczne oświadczenia woli kreujące między nimi a stroną powodową stosunki poręczenia za dług pożyczkobiorcy W. K.. Jak wyżej wskazano W. K. zapłacił na rzecz strony powodowej ostatnią ratę pożyczki w 2011 r. dnia 10 października tegoż roku (535 zł). Następna jego wpłata na poczet spłaty pożyczki miała miejsce w dniu 17 maja 2012 r. (150 zł). Po zawarciu aneksu do umowy pożyczki w dniu 18 lipca 2012 r. W. K. wpłacił jeszcze na rzecz strony powodowej tytułem spłaty przedmiotowej pożyczki kwotę 190 zł w dniu 23 lipca 2012 r.

Sąd Rejonowy podkreślił, że fakt zaprzestania spłaty rat pożyczki przez dłużnika głównego (pożyczkobiorcę - W. K.) oznaczał aktualizację zobowiązania poręczycieli do całkowitej spłaty pożyczki udzielonej W. K.. Zgodnie z § 2 umowy pożyczki z dnia 13 października 2009 r., uchybienie w płatności którejkolwiek z rat przekraczające 14 dni powoduje natychmiastową wymagalność zwrotu całości pożyczki wraz z odsetkami. Stosownie do tego postanowienia, zobowiązanie poręczycieli stało się aktualne już z dniem 15 listopada 2011 r. - pozwany W. K. nie zapłacił, bowiem w terminie raty pożyczki za październik 2011 r. Należało jednakże mieć na względzie, że strony stosunku pożyczki na mocy aneksu z dnia 18 lipca 2012 r. dokonały zmiany terminów spłaty pożyczki oraz wysokości poszczególnych rat, wobec czego, mając na uwadze akcesoryjny charakter zobowiązania poręczyciela oraz treść art. 879 k.c., Sąd ustalił, zatem, że zakres zobowiązania poręczycieli wraz z terminem wymagalności poszczególnych spłat został ustalony w stosunku do nich stosownie do postanowień tego aneksu.

Nie było uzasadnione zdaniem Sądu twierdzenie, że aneks do umowy pożyczki zawarty jedynie między pożyczkobiorcą a pożyczkodawcą miał wpływ na istnienie zobowiązania w/w poręczycieli. W myśl, bowiem art. 879 § 1 k.c. o zakresie zobowiązania poręczyciela rozstrzyga każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika. Stosownie do § 2 tego artykułu czynność prawna dokonana przez dłużnika z wierzycielem po udzieleniu poręczenia nie może zwiększyć zobowiązania poręczyciela. Aneks z 18 lipca 2012 r. nie zawierał postanowień zwiększających zakres zobowiązania dłużnika głównego - pożyczkobiorcy, a jedynie zmierzał do rozłożenia jego zadłużenia na raty o niższej wysokości. W związku tym przyjąć należało, że zakres zobowiązania poręczycieli (całkowita kwota do spłaty tytułem pożyczki) został ustalony w brzmieniu przyjętym w/w aneksem, jako że aneks ten nie zawierał postanowień powodujących zwiększenie zobowiązania ani dłużnika głównego (pożyczkobiorcy) ani poręczycieli.

Sąd Rejonowy uznał za niezasadną argumentację D. M. (1), który wskazał, że nie może ponosić odpowiedzialności za działanie strony powodowej oraz, że gdyby został wcześniej poinformowany przez stronę powodową o fakcie, iż pozwany W. K. nie spłaca zaciągniętej pożyczki, to „miałby instrumenty” by wpłynąć na dłużnika by ten wywiązał się z obowiązku spłaty pożyczki. Wskazał, że wierzyciel może dochodzić świadczenia od poręczyciela, gdy dłużnik główny popada w opóźnienie ze spełnieniem świadczenia, przy czym na aktualizację wymagalności zobowiązania poręczyciela

nie ma wpływu realizacja przez wierzyciela obowiązku zawiadomienia poręczyciela o fakcie opóźnienia po stronie dłużnika głównego.

Z. C. (1) w sprzeciwie od wyroku zaocznego z 5 sierpnia 2015 r. wniósł o rozłożenie zasądzonej kwoty na raty z uwagi na swoją trudną sytuację materialną. W myśl art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach Sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. W ocenie Sądu pozwany nie wykazał jednak istnienia tego rodzaju szczególnie uzasadnionych względów w jego przypadku.

Sąd Rejonowy uznał, że wyrok zaoczny wydany w dniu 5 sierpnia 2015 r. został wydany zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c. Pozwani Z. C. (1) i D. M. (1) nie złożyli odpowiedzi na pozew, ani w żaden inny sposób nie ustosunkowali się do żądania pozwu, a także nie stawili się na rozprawie, która odbyła się w dniu 5 sierpnia 2015 r. Korespondencja kierowana do nich nie została doręczona z uwagi na niepodjęcie jej w terminie.

Odnosząc się do zarzutu podniesionego przez D. M. (1), że nie stawiał się on na termin rozprawy z uwagi na doręczenie wezwania na nieprawidłowy adres, Sąd I instancji zważył, że z elektronicznego potwierdzenia odbioru korespondencji wynika, że z odbiorcą przesyłki zawierającej odpis wyroku zaocznego przesłanej na adres (...) (...) w W. był D. M. (1). Zdaniem Sądu nie można stwierdzić, że adres do doręczeń wskazany przez stronę powodową był nieprawidłowy z uwagi na osobiste odebranie korespondencji przez pozwanego.

Sąd Rejonowy zważył, że zachodziły wskazane w art. 339 § 1 k.p.c. przesłanki do wydania wyroku zaocznego i dlatego wobec braku okoliczności wskazanych w art. 340 k.p.c. Sąd wydał takie orzeczenie na rozprawie w dniu 5 sierpnia 2015 r. zasądzając w pkt I sentencji tego wyroku solidarnie od pozwanych W. K., D. M. (1) i Z. C. (1) na rzecz strony powodowej Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 6.615 zł.

O odsetkach ustawowych od powyższej kwoty Sąd orzekł zgodnie z art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p., zasądzając je - zgodnie z żądaniem strony powodowej - od dnia 5 maja 2012 r. do dnia zapłaty.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika powoda Sąd ustalił na podstawie § 6 pkt 4 w zw. z § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany D. M. (1), zaskarżając wyrok w całości i wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi oraz obciążenie powoda kosztami postępowania za instancję odwoławczą. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono rażące naruszenie przepisów prawa procesowego polegające na błędnym ustaleniu stanu faktycznego. Powód podniósł, że nie można się zgodzić ze stwierdzeniem Sądu, że aneks do umowy pożyczki zawarty jedynie między pożyczkobiorcą a pożyczkodawcą nie miał wpływu na istnienie zobowiązania poręczycieli. Wydłużenie oraz zmniejszenie wysokości rat spłacanych przez dłużnika wpłynęło niekorzystnie na poręczycieli albowiem pozostała wysokość niespłaconej pożyczki została zwiększona. Zdaniem apelującego nie można się również zgodzić ze stwierdzeniem, że na wymagalność zobowiązania poręczyciela nie miała wpływu realizacja przez wierzyciela obowiązku zawiadomienia poręczyciela o fakcie opóźnienia po stronie dłużnika głównego. Pozwany W. K. zaprzestał spłaty pożyczki w czasie trwania stosunku pracy. Pozwany podniósł, że gdyby został wtedy o tym powiadomiony dysponowałby instrumentami, aby wpłynąć na dłużnika by ten wywiązał się ze zobowiązania. Pozwany W. K. dostał odprawę, która wystarczylaby na spłacenie pozostałej części pożyczki. Pozwany wskazał, że jeszcze przed rozwiązaniem z nim stosunku pracy na własną rękę próbował się dowiedzieć w Oddziale Finansowym oraz w Oddziale Kadr, czy kwestie pożyczki zostały uregulowane, niestety odmówiono mu tej informacji „nie jest Pan osobą uprawnioną do tego typu informacji”. Próbowałem zasięgnąć informacji w Oddziale finansowym oraz w Oddziale Kadr.

Sąd Okręgowy XXI Wydział Pracy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest częściowo uzasadniona.

Na wstępie rozważań podnieść należy, że sąd drugiej instancji jest nie tylko sądem odwoławczym, lecz także merytorycznym i nie może poprzestać jedynie na zbadaniu zarzutów apelacyjnych. Powinien poczynić własne ustalenia i samodzielnie ocenić je z punktu widzenia prawa materialnego. Postępowanie apelacyjne jest bowiem przedłużeniem postępowania przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji. Z tego względu sąd drugiej instancji jako sąd apelacyjny ma nie tylko prawo, lecz i obowiązek rozważenia na nowo całokształtu okoliczności, istniejących w chwili zamknięcia rozprawy apelacyjnej oraz własnej ich swobodnej i samodzielnej oceny (art. 233 § 1 i art. 316 § 1 w związku z art. 391 k.p.c.). Każdorazowo efektem tej merytorycznej oceny powinno być, jak podkreślono, dokonanie ustaleń faktycznych i na ich kanwie wydanie wyroku. Sąd Najwyższy wyraźnie też akcentuje, że ustalenia sądu pierwszej instancji nie są dla sądu drugiej instancji wiążące, stąd też obowiązek dokonywania ustaleń istnieje niezależnie od tego, czy wnoszący apelację podniósł zarzut dokonania wadliwych ustaleń faktycznych lub ich braku (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124). Zważyć przy tym należy, że jakkolwiek postępowanie apelacyjne jest postępowaniem odwoławczym i kontrolnym, to jednak zachowuje charakter postępowania rozpoznawczego. Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale siedmiu sędziów z dnia 23 marca 1999 r. (III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124), że sąd drugiej instancji może zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku sądu pierwszej instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania.

Na wstępie podnieść należy, że brak było warunków przewidzianych w art. 339 § 1 k.p.c. do wydania wyroku zaocznego przez Sąd Rejonowy w dniu 5 sierpnia 2015 r. w stosunku do D. M. (1). Warunkiem wydania wyroku zaocznego jest prawidłowe zawiadomienie pozwanego o terminie rozprawy (art. 131 i n. k.p.c.). Przeprowadzenie rozprawy i wydanie wyroku zaocznego, pomimo niezawiadomienia pozwanego, stanowi istotne uchybienie procesowe w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. (por. wyr. SN z 7.3.1973 r., III PRN 3/73, niepubl.). W przedmiotowej sprawie powód jako adres do korespondencji pozwanego D. M. (1) wskazał: (...)-(...) W., ul. (...). Tymczasem zarówno odpis pozwu jak i pisma procesowego powoda z dnia 27 listopada 2014 r. oraz wezwanie do złożenia odpowiedzi na pozew i wniosków dowodowych wraz z pouczeniem między innymi o treści art. 339 k.p.c., został wysłany na nieprawidłowy adres tj. (...)-(...) W., ul. (...) pozwany D. M. powyższej korespondencji nie odebrał (awizowana przesyłka k. 38). Podobnie zawiadomienie o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 5 sierpnia 2015 r. po której Sąd Rejonowy wydał wyrok zaoczny zostało wysłane do pozwanego D. M. (1) na niewłaściwy adres a zatem pozwany nie został zawiadomiony w sposób prawidłowy o terminie rozprawy (awizowana przesyłka k. 50). Również odpis wyroku zaocznego został skierowany do pozwanego D. M. na niewłaściwy adres (elektroniczne potwierdzenie odbioru k. 69), jednakże powyższą przesyłkę pozwany odebrał osobiście i złożył w terminie sprzeciw od wyroku zaocznego.

Sąd Rejonowy rozstrzygając ponownie sprawę na skutek skutecznie wniesionych sprzeciwów przez pozwaną winien powyższe uchybienie skutkujące nieważnością postępowania dostrzec, co obligowało do uchylenia wyroku zaocznego w stosunku do pozwanego D. M. (1) i jednoczesnego zasądzenia dochodzonej przez powoda kwoty - wobec uznania przez Sąd I instancji zasadności wniesionego powództwa.

Należy również zauważyć, że Sąd Rejonowy rozstrzygając po ponownym rozpoznaniu sprawy w trybie art. 347 k.p.c. w następstwie skutecznego wniesienia sprzeciwu przez pozwanego Z. C. (1) i D. M. (1) nieprawidłowo oznaczył wyrok z dnia 6 maja 2016 r. jako zaoczny podczas gdy z powyższego przepisu jasno wynika, że Sąd wydaje wyrok a nie wyrok zaoczny. Zgodnie z art. 347 k.p.c. po ponownym rozpoznaniu sprawy sąd wydaje wyrok, którym wyrok zaoczny w całości lub w części utrzymuje w mocy albo uchyla go i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też pozew odrzuca lub postępowanie umarza. Mając na uwadze, że powyższe nieprawidłowe oznaczenie wyroku jest oczywistą niedokładnością, a sprostowanie wyroku nie doprowadzi do zmiany rozstrzygnięcia zarówno pod względem przedmiotowym, jak również pod względem podmiotowym, Sąd Okręgowy na podstawie art. 350 § 1 i § 2 k.p.c. sprostował oznaczenie wyroku Sądu Rejonowego z dnia 6 maja 2016 r. w ten sposób, że wykreślił wyraz „zaoczny”.

Sąd Okręgowy uznał, że Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia art. 879 § 1 k.c. Powyższy przepis przewiduje, że o zakresie zobowiązania poręczyciela rozstrzyga każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika. W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że w dniu 26 listopada 2015 r. pozwany Z. C. (1) uiścił na rzecz strony powodowej kwotę 3424, 33 zł w tym kwotę 2205 zł tytułem należności głównej, 919, 33 zł na poczet odsetek oraz 300 zł na poczet kosztów procesu (potwierdzenie wpłaty k. 193 – 194, przesłuchanie Z. C. (1) k. 165). Powyższe potwierdził również pełnomocnik powoda na rozprawie przed Sądem Rejonowym w dniu 10 lutego 2016 r. Powyższa okoliczność jest istotnym faktem, gdyż co oczywiste wpływa na wysokość kwoty jaka pozostała do spłaty z tytułu umowy pożyczki. Sąd Rejonowy w zaistniałej sytuacji tj. wobec spłaty części długu przez Z. C. (1) nieprawidłowo uznał, że suma jaka pozostała do spłaty z tytułu umowy pożyczki zawartej przez W. K. z Sądem Okręgowym Warszawa – Praga w Warszawie, wynosiła 6615 zł w sytuacji, gdy suma ta wynosiła 4410 zł ((...)). Sąd Rejonowy czyniąc prawidłowe ustalenia w powyższym zakresie, nie dokonał właściwej subsumpcji stanu faktycznego pod przepis art. 879 § 1 k.p.c. zgodnie z tym przepisem o zakresie zobowiązania poręczyciela rozstrzyga każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika. Zakres zobowiązania dłużnika zmienił się zaś po wpłacie dokonanej przez poręczyciela Z. C..

Zdaniem Sądu Okręgowego apelacja w części kwestionującej odpowiedzialność pozwanego D. M. jako poręczyciela umowy pożyczki zawartej przez W. K. z Sądem Okręgowym Warszawa Praga w Warszawie w dniu 13 października 2009 r. jest niezasadna. Bezsporna była okoliczność, że na podstawie w/w umowy pozwany D. M. zaciągnął zobowiązanie, jako poręczyciel całkowitej spłaty pożyczki zaciągniętej przez W. K.. Zgodnie z art. 876 § 1 k.c. przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Oświadczenie poręczyciela powinno być pod rygorem nieważności złożone na piśmie (§ 2), który to warunek w przedmiotowej sprawie został spełniony.

Odnosząc się do kwestii podnoszonej przez pozwanego D. M. dot. braku natychmiastowego zawiadomienia przez wierzyciela poręczyciela o opóźnieniu dłużnika ze spełnieniem świadczenia a więc niewykonania przez wierzyciela obowiązku wynikającego z art. 880 k.c. zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel powinien zawiadomić o tym niezwłocznie poręczyciela wskazać należy, że jak wynika z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego zwłoka wierzyciela w zawiadomieniu poręczyciela o opóźnieniu się dłużnika ze spełnieniem świadczenia nie przekreśla, w oparciu o art. 880 k.c. obowiązku poręczyciela w spełnieniu tego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.10.2003 r. II CK 84/02 Legalis numer 1310289). Jak również trafnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 grudnia 2001 r. II CKN 28/01, Legalis numer 62459) zobowiązanie poręczyciela staje się wymagalne z chwilą wymagalności długu głównego, to jest z chwilą opóźnienia się dłużnika głównego ze spełnieniem świadczenia. Zawiadomienie poręczyciela o opóźnieniu się dłużnika wynikające z art. 880 k.c. nie stanowi przesłanki wymagalności zobowiązania poręczyciela, chyba że strony postanowiły inaczej, uzależniając w umowie powstanie wymagalności długu z poręczenia od zawiadomienia poręczyciela o opóźnieniu dłużnika lub od innych zdarzeń. Z zapisów przedmiotowej umowy pożyczki nie wynika jednakże, aby powstanie wymagalności długu było uzależnione od zawiadomienia poręczyciela o opóźnieniu dłużnika.

Należało również podzielić stanowisko Sądu Rejonowego, że aneks z dnia 18 lipca 2012 r. do umowy pożyczki zawarty jedynie między pożyczkobiorcą W. K. a pożyczkodawcą Sądem Okręgowym Warszawa – Praga w Warszawie nie miał wpływu na odpowiedzialność poręczycieli, w tym pozwanego D. M.. Przedmiotowy aneks do umowy nie zawierał postanowień zwiększających zakres zobowiązania dłużnika głównego – pożyczkobiorcy, a jedynie zmierzał do rozłożenia jego zadłużenia na raty o niższej wysokości wobec wydłużenia również terminu spłaty pożyczki. W przedmiotowej sprawie nie zachodziła sytuacja objęta dyspozycją art. 879 § 2 k.c. zgodnie z którą czynność prawna dokonana przez dłużnika z wierzycielem po udzieleniu poręczenia nie może zwiększyć zobowiązania poręczyciela.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w stosunku do D. M. (1) w ten sposób, że zasądził od D. M. (1) na zasadach solidarności ze Z. C. (1) i W. K. na rzecz Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie kwotę 4410 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 14 maja 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu pożyczki a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Solidarna odpowiedzialność poręczyciela

wynikała z art. 881 k.c. wobec braku odmiennych uregulowań w tym zakresie w umowie pożyczki. O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 300 k.p. 6 maja 2014 zostało pozwanemu doręczone ostateczne wezwanie do zapłaty z terminem 7 dniowym na spełnienie świadczenia zatem odsetki należało liczyć od dnia 14 maja 2014 roku.

W pozostałym zakresie na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy apelację powoda oddalił.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd Okręgowy odstąpił od obciążenia pozwanego D. M. (1) kosztami zastępstwa prawnego. Zgodnie z tym przepisem w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Artykuł 102 k.p.c. znajduje zastosowanie "w wypadkach szczególnie uzasadnionych", które nie zostały ustawowo zdefiniowane i są każdorazowo oceniane przez sąd orzekający na tle okoliczności konkretnej sprawy. Sąd odstępując od obciążenia pozwanego D. M. kosztami zastępstwa procesowego miał na uwadze okoliczności związane z nielojalnym działaniem powoda wobec poręczycieli tj. faktem, że powód wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 880 k.c. nie powiadomił niezwłocznie poręczyciela o tym, że główny dłużnik opóźnił się ze spełnieniem świadczenia. Ponadto Sąd miał również na uwadze, że jak wynika ze świadectwa pracy dłużnika głównego W. K. (k.21) w związku z zakończeniem stosunku pracy powód wypłacił mu odprawę pieniężną w wysokości 2 – miesięcznego wynagrodzenia oraz odszkodowanie w wysokości 1 – miesięcznego wynagrodzenia, a powód nie potrącił powyższych kwot na poczet sumy pozostałej do spłacenia, pomimo takiej możliwości w świetle § 3 umowy pożyczki. Powyższe okoliczności nie mogły mieć wpływu na treść rozstrzygnięcia co do roszczenia głównego pozwu, mogły być jednakże uwzględnione przy orzekaniu o kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego.